

Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра логопедії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор НН інституту
фізичної культури

М. О. Лянной

« 07 » вересня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЛОГОПЕДА**

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність – 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма – Спеціальна освіта
(Логопедія)

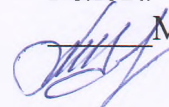
Другий (магістерський) рівень вищої освіти

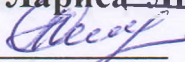
Мова навчання – українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту фізичної
культури

« 21 » _____ 2022 р.

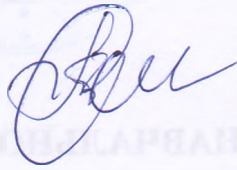
Голова

 Мороз Л.В., к.пед.н., доцент

Розробник: **Стахова Лариса Львівна**, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри логопедії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри логопедії
Протокол № 1 від «26» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Кравченко А.І., к. пед. н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 5	магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
18 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
20 год.		4 год.	
Лабораторні			
- год.		- год.	
Самостійна робота			
110 год.		140 год.	
Консультації:			
2 год.		2 год.	
Вид контролю: екзамен			
Загальна кількість годин: 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *Професійна компетентність логопеда* є формування професійних якостей майбутніх педагогів, допомога в процесі осмислення логіки й закономірностей педагогічної творчості, в результаті чого будуть закладені основи майстерності, формування та удосконалення професійних компетентностей логопеда для здійснення постійного професійно-особистісного розвитку,

самовдосконалення і самореалізації в умовах особистісно зорієнтованого навчання.

Основними завданнями вивчення дисципліни професійна компетентність логопеда є:

створити умови для становлення професійної культури спеціаліста, організувати методичну підтримку;

теоретично обґрунтувати основні складові змісту професійної підготовки логопеда,

систематизувати знання щодо структури професійної компетентності логопеда, її складових компонентів, шляхів формування та удосконалення професійної компетентності логопеда, динаміки його професійного розвитку;

активізувати формування ключових компетенцій логопеда, формувати професійну мобільність студентів;

сформувати соціальну активність на основі особистісних якостей та соціальних умінь особистості.

Вивчення дисципліни спрямовано на формування в студентів програмних компетентностей:

інтегральна компетентність:

ІК – здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1 – здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2 – здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3 – здатність працювати в команді.

ЗК-4 - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6 - здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8 – здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9 – здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10 – здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальні компетентності (СК):

СК-1 – здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2 – здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3 – здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4 – здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5 – здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6 – здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7 – здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8 – здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9 – здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10 – здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-11 – здатність до виконання корекційно-освітньої діяльності з профілактики, подолання порушень мовленнєвого розвитку в освітньому, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації освітньої діяльності.

СК-12 – здатність розробляти, адаптувати та впроваджувати освітні програми та навчальні матеріали, які забезпечують індивідуальний та диференційований підхід щодо осіб із мовленнєвими порушеннями та осіб з особливими освітніми потребами незалежно від їх етіології і патогенезу.

СК-13 – здатність створювати сприятливі умови навчання, виховання, розвитку, корекції, реабілітації, абілітації осіб із мовленнєвими порушеннями.

СК-14 – здатність здійснювати логопедичний супровід осіб із мовленнєвими порушеннями.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного вивчення навчальної дисципліни важливим є попереднє опанування дисциплін спеціально-педагогічного спрямування.

3. Результати навчання за дисципліною

**Програмні
результати
навчання**

РН2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психологопедагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

	<p>РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.</p> <p>РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>РН 15. Проводити необхідні діагностичні (немає в СК) засоби для визначення особливостей мовленнєвого розвитку (зокрема мовленнєвої патології) у дітей та дорослих, планувати корекційно-логопедичний процес та прогнозувати його результативність.</p> <p>РН 16. Застосовувати методику логопедичної роботи відповідно до етіології та патогенезу мовленнєвих порушень, вікових та індивідуальних особливостей суб'єкта корекції чи реабілітації.</p> <p>РН 17. Впроваджувати в професійну діяльність методики та педагогічні технології навчання, виховання, супроводу та реабілітації осіб із мовленнєвими порушеннями.</p> <p>РН 18. Впроваджувати освітні програми та навчальні матеріали з метою забезпечення індивідуального та диференційованого підходу щодо осіб із мовленнєвими та психофізичними порушеннями.</p>
--	---

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого вирішення навчальних завдань, переконливо аргументує відповіді, обґрунтовує власні міркування та умозаключення.
82 - 89	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, правильно вирішує навчальні завдання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна, добирає аргументи для підтвердження думок.
74 - 81	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти допущені помилки.

64 - 73	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.
60 - 63	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за вихідний, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, з допомогою викладача може виправляти значну кількість суттєвих помилок.
35-59	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 - 34	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Критерії поточного контролю знань і умінь студентів

Поточний контроль теоретичних знань та практичних умінь студентів здійснюється за наступною системою:

теоретичні знання – 1-3 б.;

виконання практичної роботи – 1-3 б.;

самостійна робота – 1-1,5 б.

Розподіл балів

Розділи						Разом	Сума	Підсумковий (екзамен)	Разом
<i>Розділ 1</i>							75	25	100
Поточний контроль									
Т 1.1.		Т 1.2.							
6		6				12			
Самостійна робота									
1,5		1,5				3			
<i>Розділ 2</i>									
Поточний контроль									
Т 2.1.		Т 2.2.							
6		6				12			
Самостійна робота									
1,5		1,5				3			
<i>Розділ 3</i>									
Поточний контроль									
Т 3.1.	Т 3.2.	Т 3.3.	Т 3.4.	Т 3.4.					
6	12	6	6	6		36			
Самостійна робота									
1,5	3	1,5	1,5	1,5		9			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: комплексна контрольна робота, поточне теоретичне опитування, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1 ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЛОГОПЕДА

Тема 1.1. Професійна компетентність логопеда як обов'язкова умова успішності його професійної діяльності.

Характеристика базових понять. Компетентнісний підхід в освіті. Розмежування понять «компетенція» та «компетентність», різні підходи до трактування ключових понять. Соціальне замовлення на вдосконалення системи безперервної професійної підготовки вчителя-логопеда. Державний освітній стандарт вищої професійної освіти, що окреслює вимоги до сучасного вчителя-логопеда та змісту його професійної підготовки. Характеристика знаннявого і компетентнісного підходів. Сучасні підходи до реалізації компетентнісного підходу в системі додаткової професійної педагогічної освіти. Ключові компетенції логопеда. Характеристика ключових компетенцій логопеда. Сутність та структурні компоненти професійної компетентності педагога.

Тема 1.2. Професійно-кваліфікаційні та особистісні вимоги до логопеда на засадах компетентнісного підходу.

Професійно-кваліфікаційні та особистісні вимоги до логопеда на засадах компетентнісного підходу. Основні компоненти професійної компетентності

логопеда: знання, вміння, навички, професійна позиція, індивідуально-психологічні особливості, мотиви. Змістове наповнення поняття «формування професійної компетентності майбутнього логопеда». Структура професійної компетентності логопеда. Напрями діяльності, функції, професійні завдання логопеда освітніх та медичних установ. Компетентність і педагогічна майстерність логопеда. Стадії становлення і розвитку педагогічної майстерності. Рівні готовності випускника до виконання функціональних обов'язків логопеда педагогічних та медичних закладів. Критерії визначення компонентів професійної компетентності майбутнього логопеда.

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛОГОПЕДА

Тема 2.1. Психолого-педагогічні особливості формування та розвитку професійної компетентності вчителя-логопеда.

Головні напрями формування професійної компетентності педагога. Принципи та завдання розвитку професійної компетентності логопеда. Організація неперервного професійно-особистісного зростання.

Тема 2.2. Умови та шляхи формування професійної компетентності логопеда.

Формування та задоволення пізнавальних потреб логопеда в умовах неперервної професійної освіти (цілі, завдання, зміст, методи, прийоми, засоби). Діагностування рівня власної професійної компетентності. Складання алгоритму шляхів формування та удосконалення професійної компетентності логопеда. Самокорекція, самопізнання, самоаналіз. Саморозвиток та самовиховання логопеда. Мотив та мета професійної діяльності логопеда. Самоосвіта логопеда. Сутність, засоби, організація. Основні проблеми, з якими зустрічатимуться вчителі у цьому тисячолітті.

РОЗДІЛ 3

СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛОГОПЕДА

Тема 3.1. Методичні аспекти професійної компетентності логопеда.

Форми організації корекційної роботи (індивідуальна, групова, фронтальна) та їх характеристика. Види занять, структурні компоненти, методика проведення. Визначення теми та мети заняття. Ведення ділової документації в освітніх та медичних установах. Методики обстеження (діагностики) дітей та дорослих для визначення особливостей порушень мовлення. Впровадження методик та педагогічних технологій логопедичної роботи, навчання, виховання, супроводу та реабілітації осіб із мовленнєвими порушеннями відповідно до

етіології та патогенезу мовленнєвих порушень, вікових та індивідуальних особливостей суб'єкта корекції чи реабілітації.

Тема 3.2. Організаційна складова професійної компетентності логопеда. Створення наукових розробок з метою підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Планування навчальної роботи. Підготовка та проведення різних форм корекційних занять. Зміст та вимоги щодо підготовки логопеда до корекційних занять. Умови ефективної підготовки та проведення корекційних занять. Розподіл часу на занятті. Особливості організації занять з дітьми різного віку, підлітками та дорослими. Особливості організації занять в освітніх та медичних установах, реабілітаційних центрах, в державних та приватних закладах. Організація взаємодії з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти. Створення та реалізація наукових розробок та/або освітніх проєктів, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами. Впровадження освітніх програм з метою забезпечення індивідуального та диференційованого підходу щодо осіб із мовленнєвими та психофізичними порушеннями.

Тема 3.3. Управлінська діяльність у сфері спеціальної та інклюзивної освіти. Створення команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

Розробка заходів з реалізації управлінської діяльності. Організація взаємодії з педагогами. Моніторинг ефективності корекційної діяльності в сфері спеціальної та інклюзивної освіти з метою забезпечення якості освіти. Оцінювання ефективності і результативності професійної діяльності. Фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі. Організація та здійснення методичного супроводу процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та в умовах інклюзивного освітнього середовища. Мотивування учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

Тема 3.4. Прогностична складова професійної компетентності логопеда.

Обговорення та прийняття рішень з питань спеціальної та інклюзивної освіти. Створення індивідуальної корекційно-розвиткової програми, визначення напрямів роботи, аналіз альтернативних програм. Аргументування запланованих заходів, корекційно-розвиткових послуг. Прогнозування результатів корекційної роботи. Фактори, що впливають на досягнення визначених цілей.

Тема 3.5. Мультидисциплінарний підхід провадження інноваційної діяльності.

Поняття інноваційної діяльності. Мультидисциплінарний підхід в спеціальній та інклюзивній освіті. Створення нових технологій. Удосконалення

традиційних технологій. Дослідження різних аспектів проблеми фахівцями різних дисциплін, використовуючи специфічні знання, методики та інструменти. Зосередженість на споживачах корекційних послуг.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.		Самост.р	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
РОЗДІЛ 1. Професійна компетентність логопеда												
Тема 1.1. <i>Професійна компетентність логопеда як обов'язкова умова успішності його професійної діяльності</i>	14	2	2			10	18	2	1			15
Тема 1.2. <i>Професійно-кваліфікаційні та особистісні вимоги до логопеда на засадах компетентнісного підходу</i>	26	2	2			20	11		1			11
РОЗДІЛ 2. Формування професійної компетентності логопеда												
Тема 2.1. <i>Психолого-педагогічні особливості формування та розвитку професійної компетентності логопеда</i>	14	2	2			10	15					15
Тема 2.2. <i>Умови та шляхи формування професійної</i>	14	2	2			10	15					15

<i>компетентності логопеда</i>												
РОЗДІЛ 3. Складові професійної компетентності логопеда												
<i>Тема 3.1. Методичні аспекти професійної компетентності логопеда</i>	24	2	2			20	23	2	1			20
<i>Тема 3.2. Організаційна складова професійної компетентності логопеда. Створення наукових розробок з метою підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами</i>	14	2	2			10	17		1			16
<i>Тема 3.3. Управлінська діяльність у сфері спеціальної та інклюзивної освіти. Створення команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами</i>	14	2	2			10	16					16
<i>Тема 3.4. Прогностична складова професійної компетентності логопеда</i>	14	2	2			10	16					16
<i>Тема 3.5. Мультидисциплінарний підхід провадження інноваційної діяльності</i>	14	2	4			10	16					16

					2						2	
Усього годин	150	18	20		2	110	150	4	4		2	140

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Професійна компетентність логопеда як обов'язкова умова успішності його професійної діяльності	2	1
2	Професійно-кваліфікаційні та особистісні вимоги до логопеда на засадах компетентнісного підходу	2	1
3	Психолого-педагогічні особливості формування та розвитку професійної компетентності логопеда	2	
4	Умови та шляхи формування професійної компетентності логопеда	2	
5	Методичні аспекти професійної компетентності логопеда	2	1
6	Організаційна складова професійної компетентності логопеда. Створення наукових розробок	2	1
7	Управлінська діяльність у сфері спеціальної та інклюзивної освіти. Створення команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами	2	
8	Прогностична складова професійної компетентності логопеда	2	
9	Мультидисциплінарний підхід провадження інноваційної діяльності	4	
Разом		20	4

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Антонова О. Є. Європейський вимір компетентнісного підходу та його концептуальні засади / О. Є Антонова, Л. П. Маслак // Професійна

педагогічна освіта : компетентнісний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубаченюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011.

2. Пономарьов О.С., Касьянова О. М. Моделювання діяльності фахівця: підручник. Х.: НТУ «ХПІ», Харків: Вид-во ФОП Тагаєв П. О., 2011. 236 с.

3. Професійна компетентність вчителя початкових класів: навчально-методичний посібник для вчителів / Автори-упоряд.: В. Є. Берека, А. В. Галас. Харків: Вид-во «Ранок», 2018.

4. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід : рефлексивний аналіз застосування // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : (Бібліотека з освітньої політики) : колективна монографія // заг. ред. О. В. Овчарук. К. : «К.І.С.», 2004.

Додаткові:

1. Бабенко Н. Вивчення рівня професійної компетентності педагогів : (психолого-педагогічний моніторинг). *Завуч*. 2014. № 24 (груд.). С. 4–25.

2. Бакаленко О.А. Психологічна компетентність як ключова компетентність сучасного фахівця. *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки»*. Вип. 58. 2018. 1

3. Боритко Н. М. Професійно-педагогічна компетентність педагога. // *Интернет-журнал «Ейдос»*. 2007. URL : <http://www.eidos.ru/journal 2007/0930 - 10.htm>.

4. Волосенко А. Формування професійної компетентності як важливий чинник творчої самореалізації майбутнього вчителя. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2012. № 6. Ч. 1.

5. Волобуєва Т. Оновлення змісту професійної компетентності педагогічних кадрів. *Рідна школа*. 2006. №3.

6. Воробель Г.М. Застосування ділової гри на педагогічних радах в спеціальному навчальному закладі. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університета: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми корекційної педагогіки і психології»*, 2007.

7. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / Бібліотека з освітньої політики за заг. ред. О. В. Овчарук. К. : «К.І.С.», 2004.

8. Мицик Г. М. Критичне осмислення визначення компетентності в правових актах України про освіту. *Science and education a new dimension*. Budapest. 2018. Issue 170.

9. Обуховська А.Г. Соціальна роль логопеда в системі надання допомоги населенню. *Хрестоматія з логопедії / За ред. Шеремет М.К.*- К.: КНТ, 2006.

10. Савинська Л. Ефективність реалізації управлінських рішень як показник якості освіти. *Управління школою*. 2015. № 22-24.

11. Соф'янець Е., Волобуєва Т. Структура професійної компетентності сучасного педагога. *Управління освітою*. 2006.

12. Стахова Л.Л. Розвиток професійної компетентності учителя-логопеда закладу дошкільної освіти як умова ефективної організації корекційно-роВип.вивального процесу *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*.2018, №10.

13. Стахова Л.Л. Структура професійної компетентності учителя-логопеда // *Объединенный университетим. В.И. Вернадского: Вопросы современной науки и практики.* – 2009, №9 (23).

14. Стахова Л.Л. Рівень професійної компетентності учителя-логопеда як необхідна умова ефективної корекційної роботи // *Матеріали обласної науково-практичної конференції.* Суми.: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010.

15. Ткачов А.В. Проблема професійної відповідальності особистості в психології. Проблеми екстремальної та кризової психології: зб. наук. праць / гол. ред. Л.А. Перелигіна. Харків : УЦЗУ, 2010. Вип. 8. С. 395-400.

16. Федорова Н.В. Теоретичні аспекти фахової підготовки логопеда в умовах університетської освіти. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.* Серія: Педагогіка. 2018. Вип. 10.

17. Федорова Н.В. Проблема підготовки педагогічних кадрів в контексті ідей сучасної філософії освіти. *Актуальні проблеми науки про 242 дитинство.* Збірник тез учасників Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих учених, присвячена 75-річчю Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, 20 – 21 жовтня 2015). Рівне: РДГУ, 2015.

18. Хлебнікова Т. Діагностика професійної компетентності вчителя // *Управління школою.* 2006. №19-21.

19. Черніченко Л. А. Методологічні основи підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна».* Хмельницький, 2017.

20. Черніченко Л. А. Модель підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету.* Умань, 2020. Вип.1 (5). С. 186 –174.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна
Мультимедійні презентації до лекційних занять (відповідно теми).